

17.12.2015

(i) Printed Pages : 7 Roll No.
(ii) Questions : 9 Sub. Code : 8 3 2 4
Exam. Code : 1 1 1 3

M.Ed. 1st Semester

1125

PERSPECTIVE IN EDUCATION—I

✓ Paper-I : COI-PIE-I

(In all Mediums)

Time Allowed : Three Hours] [Maximum Marks : 70

Note :— Attempt FIVE questions in all. ONE question from each Unit—I to IV. Unit—V is compulsory. All questions carry equal marks.

UNIT—I

- I. Define the Indian concept of education. Critical analysis of education as a discipline. Discuss. 5,9

OR

- II. How can you differentiate aims from objectives? Discuss the aims of education in the context of national values enshrined in the constitution of India. 4,10

UNIT-II

III. What do you understand by the term 'Epistemology'? Discuss the logical analysis and positive relativism methods of acquiring valid knowledge. 4,10

OR

IV. What is Axiology? Discuss the different axiological issues in Education. 4,10

UNIT-III

V. Describe the concept of Sociology of Education. Discuss the functionalist theory of Sociology of Education. 4,10

OR

VI. Explain the concept of Social Change. How can the education act as an instrument for social change? 3,11

UNIT-IV

VII. Explain the meaning of Equality in Education. What are the constitutional provisions concerning Equality in Education? Discuss the importance of education for Social Equity and Equality. 3,6,5

OR

VIII. What do you mean by Social Stratification? Discuss the biological and socio-cultural factors of social stratification with special reference to Indian context. 4,10

UNIT-V

- IX. Write short answers of the following questions :
 - (a) Principles of Education.
 - (b) Importance of Modernization.
 - (c) Contemporary Challenges in Secondary School Education.
 - (d) Define Social Mobility.
 - (e) $3\frac{1}{2} \times 4 = 14$

(हिन्दी माध्यम)

Note :— Attempt **FIVE** questions in all. **ONE** question from each

Unit—I to IV. Unit—V is compulsory. All questions carry equal marks.

प्र०

1. शिक्षा की भारतीय अवधारणा को परिचयित करो। शिक्षा का अनुशासन के तौर पर आत्मचनात्मक विकलेपण करो। पर्याय करो। 5,9
अथवा

- II. आप लड़ों और उड़ेगों में बंधर कैसे कार सकते हो ? भारत के सीवियान में सुरक्षित राज्यपूर्णता के सदर्श में शिक्षा के लक्ष्यों पर ध्यान करो। 4,10

यूनिट-II

III. आपका 'जानकीमासा' पर से क्या अभिप्राय है ? प्रगाणिक ज्ञान प्राप्त करने के सार्वजनिक विषयेभूषण और निविधात सापेक्षवादी विचित्रों पर चर्चा करो।

4,10

अध्याय

IV. मूल्यमीमांसा क्या है ? किसा में विभिन्न मूल्यमीमांसिक गुहाहों पर चर्चा करो।

4,10

यूनिट-III

V. किसा के समाजविकास की अवधारणा का वर्णन करो। किसा के समाजविकास के प्रकार्पर्वती निवाचन पर चर्चा करो।

4,10

अध्याय

VI. सामाजिक परिवर्तन की अवधारणा की व्याख्या करो। किसा सामाजिक परिवर्तन के साधन के तौर पर कैसे कार्य कर सकती है ?

3,11

यूनिट-IV

VII. किसा में समानता के अर्थ की व्याख्या करो। किसा में समानता संबंधी सर्वेषानिक प्रवधान क्या है ? सामाजिक निष्पक्षता और समानता के लिए किसा के महत्व पर चर्चा करो।

3,6,5

अध्याय

VIII. आपका समाजिक स्तरीकरण से क्या अभिप्राय है ? भारतीय सदर्भ के विशेष हवाजों से सामाजिक स्तरीकरण के वैशिक और सामाजिक-सांकुलिक कारकों पर चर्चा करो।

4,10

यूनिट-V

IX. हाँसेल नोट लिखो :

(क) शिक्षा के सिद्धान्त।

(ख) आधुनिकीकरण का महत्व।

(ग) सेकाइडी स्कूल किसा में समाजतीन बुनीतें।

(घ) सामाजिक गतिशीलता को परिभ्रष्ट करो।

$3\frac{1}{2} \times 4 = 14$

(पंचांगी अनुद्वाद)

Note :— Attempt FIVE questions in all. ONE question from each Unit—I to IV. Unit—V is compulsory. All questions carry equal marks.

यूनिट-I

I. मिंगिका दो भारतीय वर्षों के परिभ्रान्ति वर्ते। मिंगिका दो अनुष्ठान वर्ते आँठेचलाअपत्र विस्त्रेचल वर्ते। उरचा वर्ते।

5,9

सा

II. उसी लक्ष्या अडे उद्देश्य विच्छ नियेह विच्छ वर नवदे दे ? उरचा दे संविधान विच्छ सर्वेषित राजदी मुला दे मेदरड विच्छ मिंगिका दे लक्ष्य उपर उरचा वर्ते।

4,10

प्रूफिट-II

- III. उसीं 'विभागन-मीमांसा' पर तੋं ਕੀ ਭਾਵ ਲੈਂਦੇ ਹੋ? ਪ੍ਰਾਟਰ ਚਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਤਾਰੀਖਿਕ ਸਾਂਘੇਵਾਦੀ ਵਿਧੀਆਂ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 4,10

ਜਾਣ

- IV. ਮੁੱਲ-ਮੈਮੋਂਸਾ ਕੋ ਹੈ? ਮਿੱਥਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਭਿੰਨ ਮੁੱਲ-ਮੀਮਾਨਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 4,10

ਜਾਣ

- V. ਮਿੱਥਿਆ ਦੇ ਸਮਾਜ-ਚਿਤਿਆਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਵਰਤਨ ਕਰੋ। ਮਿੱਥਿਆ ਦੇ ਸਮਾਜ-ਚਿਤਿਆਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰਨਵਾਦੀ ਨਿਧਾਰ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 4,10

ਜਾਣ

- VI. ਸਮਾਜਕ ਪਾਰਿਵਰਤਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਮਿੱਥਿਆ ਦੇ ਸਮਾਜਕ ਪਾਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਸਪਨੇ ਵਜੋਂ ਕਾਛ ਲਵ ਸਕਦੀ ਹੈ?

3,11

ਜਾਣ

- VII. ਮਿੱਥਿਆ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਮਿੱਥਿਆ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਸੰਕੱਠੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਸਮਾਜਕ ਨਿਰਧਾਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਲਈ ਮਿੱਥਿਆ ਦੇ ਮਰੰਤਰ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 3,6,5

ਜਾਣ

- VIII. ਤੁਸੀਂ ਸਮਾਜਕ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਲੈਂਦੇ ਹੋ? ਭਾਰਤੀ ਸੰਦਰਭ ਵੇਂਹੋਂ ਸਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮਾਜਕ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਦੇ ਜੋਖਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ-ਸਿੱਖਿਆਚਾਰਕ ਕਾਰਚਾਂ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 4,10

ਜਾਣ

IX. ਸੰਵਿਪਰ ਨੌਜਵਾਨ ਲਿਖੋ:

- (ਇ) ਮਿੱਥਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ।
(ਅ) ਆਪੁਨਿਕੀਕਰਨ ਦਾ ਮਰੰਤਰ।

ਜਾਣ

- X. ਸੰਵਿਪਰ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਵਰਤਨ ਕਰੋ। ਮਿੱਥਿਆ ਦੇ ਸਮਾਜ-ਚਿਤਿਆਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਵਰਤਨ ਕਰੋ। ਮਿੱਥਿਆ ਦੇ ਸਮਾਜ-ਚਿਤਿਆਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰਨਵਾਦੀ ਨਿਧਾਰ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 3½×4=14

4,10

- XI. ਸੰਵਿਪਰ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਮਿੱਥਿਆ ਦੇ ਸਮਾਜਕ ਪਾਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਸਪਨੇ ਵਜੋਂ ਕਾਛ ਲਵ ਸਕਦੀ ਹੈ?

3,11

ਜਾਣ

- VII. ਮਿੱਥਿਆ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਮਿੱਥਿਆ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਸੰਕੱਠੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਸਮਾਜਕ ਨਿਰਧਾਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਲਈ ਮਿੱਥਿਆ ਦੇ ਮਰੰਤਰ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 3,6,5